

Istoria Bisericii Reformate în Oradea, prezentată în Cetate

Expoziție de inaugurare

Ieri, în incinta Muzeului Cetății și Orașului Oradea, a avut loc inaugurarea sălilor aferente Istoriei Bisericii Reformate la Oradea, parte integrantă din Secția de Istorie a orașului Oradea. Expoziția este amenajată în trei săli, conținând 26 de panouri cu compoziții explicative din istoria Bisericii Reformate la Oradea, obiecte liturgice, o replică a unei tiparnițe din secolul XVII, precum și un exemplar, ediția din 2002, a Bibliiei de la Oradea din 1660-1661.

Expoziția este găzduită de Muzeul Cetății și Orașului Oradea, Secția de istorie a orașului. Vernisajul a avut loc ieri, în prezența reprezentanților Primăriei Oradea și Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului, a episcopului István Cséry și a dr. Dumitru Sim, directorul Muzeului Cetății și Orașului Oradea. În cadrul expoziției au fost realizate 26 de panouri expoziționale de diferite mărimi, alcătuite din texte trilingve, română, maghiară, engleză și numeroase fotografii, pentru a avea o imagine cât mai clară asupra evoluției Cultului Reformat în Oradea. „Materialele folosite au fost puse la dispoziție de către Arhiva Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului (Oradea), Biblioteca Națională a Ungariei (Budapesta), Biblioteca Academiei Ungare (Budapesta) și Arhiva Eparhiei Reformate din Debrecin”, a spus dr. Dumitru Sim, directorul Muzeului Cetății și Orașului Oradea.

În organizarea acestei expoziții s-a pus accent, în primul rând, pe prezentarea segmentului sec. XVI/XVII,

Expoziția este dedicată istoriei Bisericii Reformate din Oradea

mai concret pe perioada dintre anii 1556-1660, o perioadă de ascendență a cultului reformat din toate punctele de vedere. Tematica celor 26 de panouri, în ordine cronologică, este următoarea: Reforma religioasă în Elveția; Jean Calvin și „Institutio Christianae Religionis”; Reforma pe teritoriul de la est de Tisa și la Oradea; Sinoade, dispute religioase și confesiuni de credință; Preoți de seamă din Oradea din ultima treime a secolului al XVI-lea; Perioada războiului de cincisprezece ani; Biserica la Oradea în timpul principilor de confesiune reformată; Ideologia puritanismului la Oradea, între 1640-1660; Învățămintul confesional, colegiile reformate; Studenți reformați maghiari la universități din străinătate, peregrinarea; Tipografia mobilă Hoffhalter la Oradea; Tipografia lui Ábrahám Szenci Kertész; Biblia de la Oradea;

În mijlocul valurilor contrareformei - secolul al XVIII-lea; Renașterea de după Edictul iozefin de toleranță religioasă; Creșterea numărului membrilor bisericii reformate, noi construcții; István Sulyok; Privire spre secolul al XX-lea.

Puținele obiecte de cult folosite în liturgia Bisericii Reformate sunt prezentate tridimensional cu ajutorul a trei copii (cană, potir și farfurie de cuminecare/împărtașanie) executate din rășină sintetică, copii ale unor obiecte originale aflate în patrimoniul Parohiei Orașul Nou. Acestea sunt așezate într-o vitrină împreună cu ediția facsimil a Bibliiei de la Oradea (1660/1661) și copia diplomei de înnoobilare a unui profesor al colegiului reformat din Oradea din secolul al XVII-lea. În cadrul expoziției este prezentă o ediție facsimil a unei cărți liturgice tipărite la Oradea în anul 1566 și care s-a

păstrat într-un singur exemplar.

O atracție specială a segmentului expozițional dedicată Bisericii Reformate o reprezintă reconstrucția 3D la scara 1:1 a tiparniței lui Szenci Kertész Ábrahám, renumitul tipograf din Oradea (1639-1660). Acesta este amplasată în mijlocul sălii unde sunt montate pe pereți panourile care prezintă istoricul tipografiilor Hoffhalter și Szenci Kertész, respectiv paginile de titlu a câtorva tipărituri orădene din secolele XVI și XVII. „Reconstrucția a fost executată după modele de tiparnițe din secolele XVII și XVIII folosite în Țările de Jos (Olanda), țara unde și-a însușit meseria de tipograf Szenci Kertész Ábrahám. Reconstrucția este un unicat, nu numai în Oradea, dar și în țară”, a menționat Dumitru Sim.

■ L. IONAS

Proiectul drumului prin Apuseni și Maramureș, trântit

Războiul din CJ

urmăre din pagina 1

...a continuat proiectele începute în timpul predecesorului său. Replica lui Ionel Avrigeanu nu a întârziat: el a acuzat conducerea CJ Bihor că a introdus în proiect „o șopârlă” – o porțiune de drum de 2,5 km din municipiul Salonta, care a căzut de două ori la vot, în condițiile în care, susține Avrigeanu, de finanțare europeană doar porțiunea Beiuș-Stăna de Vale-Coada Lacului. „Am o rugămintă la domnul Avrigeanu: să mă consulte înainte de a vorbi prostii în plen”, a intervenit vicepreședintele Ioan Mang. Acesta a afirmat că drumul de la Salonta este prevăzut în strategie în etapa a II-a, iar conducerea actuală a județului vrea să-l realizeze prin alt program. „După ce PNL a susținut acest proiect, acum nu-l mai susține pentru că a fost inclus un drum de 2,5 km din Salonta, care va fi reabilitat tot din fonduri europene. Din punct de vedere politic sunt mirat

de decizia PNL”, a adăugat Mang. De asemenea, vicepreședintele CJ Bihor a anunțat că cetățenii vor primi prin poștă informații cu privire la modul în care s-a votat acest proiect. Această măsură nu este o premieră: primarul Ilie Bolojan a le-a trimis scrisoare tuturor orădenilor cărora nu li s-a acceptat donația de teren pentru drum public din cauza opoziției consilierilor PSD și UDMR. În toiu discuțiilor, Pasztor Sandor a intervenit, propunând o pauză de trei minute pentru consultări, având în vedere că proiectul trebuie depus în luna noiembrie. Cum nu s-a ajuns la nicio înțelegere, la reluarea ședinței Pasztor Sandor a propus vot nominal deschis din partea fiecărui consilier. După ce consilierii PSD, ALDE și UDMR și-au exprimat votul, liberalii au contestat, susținând că nu fusese votată, în prealabil, procedura de vot. Procedura a fost votată imediat, fără probleme, iar votul nominal a fost relu-

at. Din nou, când s-a ajuns la liberali, aceștia au intervenit, spunând că nu au fost lăsați să spună care a fost rezultatul consultărilor. Îndemnați să voteze, aceștia au refuzat. Cum proiectul avea nevoie de votul a 24 de consilieri, dar a fost susținut de doar 18, acesta a căzut. După vot, liberalii nu păreau foarte neliniștiți, ei spunând că poate fi convocată o ședință extraordinară pe această temă.

Un alt proiect care nu a fost votat de liberali, dar care a trecut cu votul majorității, a fost cel prin care în jur de 50 de primării din Bihor au fost incluse cu proiecte de apă și canalizare în strategia județului pentru ca, ulterior, să poată accesa fonduri. „Aș dori să se consemneze la ce s-au opus domniile de la PNL”, a declarat Ioan Mang, după care a citit lista localităților conduse de primari liberali care au proiecte de milioane de euro pentru apă și canalizare și care au cerut includerea în

strategie. „Avem aproximativ 50 de localități care nu sunt cuprinse în niciuna din cele două Asociații de Dezvoltare Intercomunitară și care au solicitat o adeverință de la CJ Bihor pentru a putea depune proiecte. E vorba de fonduri europene pe care primarii vor să le atragă fără a fi cuprinse în ADI. Spuneți-i președintelui dumneavoastră că mai bine nu veniți la ședințe decât să spuneți prostii”, a afirmat Mang, adăugând că primarii vor fi înștiințați că proiectul a trecut doar cu voturile consilierilor puterii.

La finalul ședinței, președintele CJ Bihor, Pasztor Sandor, a anunțat că va transmite liderilor grupurilor de consilieri din consiliu invitații la o discuție legată de toate proiectele de infrastructură care urmează să fie votate în ședința de luna viitoare. ■

Agenda politică

Scrisoare deschisă

Președintele Consiliului Județean Bihor, Pasztor Sandor, a trimis ieri o scrisoare deschisă adresată predecesorului său, Cornel Popa, ca răspuns la lista cu demersurile pe care fostul șef al administrației județene le-a făcut pentru modernizarea pistei Aeroportului din Oradea și pentru aducerea de curse interne și externe.

„Constat că problema Aeroportului vă preocupă în continuare. Prin presă ați făcut publică o enumerare a unor întâlniri pe care le-ați avut în decursul celor 4 ani de mandat. Lista mă duce la ideea că cineva, din când când, s-a mai trezit și s-a dus la câte o întâlnire. Numărul de întâlniri pe care le-ați enumerat în agenda mea de lucru figurează pentru câteva săptămâni. Este de apreciat că ați realizat o parte necesară a modernizării aeroportului, dar, dacă păstram viteza de derulare a evenimentelor, probabil ajungeam în situația clădirii muzeului: în șase ani, rezultat zero”, a menționat Pasztor în scrisoarea deschisă adresată „candidatului pentru funcția de senator”. El susține că a preferat să parafazeze contracte în câteva săptămâni: spre Barcelona, Milano, Torino, iar din Torino spre Roma, Napoli ori Catania, în timp ce cursele interne parafate au fost spre București, Iași și Constanța. Pastor i-a reamintit lui Popa că singurul precontract din arhiva CJ Bihor referitor la vreo cursă aeriană externă este cel cu Ryanair, spre Londra, care a eșuat. „Cât despre fabulația Düsseldorf, nu există niciun înscris oficial care să confirme eventuale negocieri pentru această destinație, la fel cum nu există nici un document privind alte curse aeriene interne sau externe”, susține Pasztor. Președintele CJ Bihor îi recomandă lui Cornel Popa să se concentreze „în a pune Bihorul pe primul loc, pentru că altfel riscăm să ajungem, odată cu Oradea, de rang 2. Iar dacă acest lucru se întâmplă, peste patru ani iarăși vă veți trezi în ipostaza în care enumerați întâlniri pentru a lămurii situația”. Pasztor a mai ținut să precizeze că, în privința corecțiilor financiare la proiecte, „în calitate de conducător al ABA Crișuri am derulat o serie de proiecte cu finanțare europeană, fără nicio corecție financiară. Deci, se poate!”.

„Cinci povești, cinci proiecte de viitor”

Consilierul județean liberal Dacian Foncea a declarat că cele 10 realizări în 100 de zile pe care și le-a asumat Pasztor Sandor sunt „cinci povești și cinci proiecte de viitor”, adăugând că mandatul lui Pasztor în fruntea instituției va fi de doar 150 de zile.

Liberalul Dacian Foncea a criticat, ieri, într-o conferință de presă, cele 10 realizări prezentate de președintele CJ Bihor, Pasztor Sandor. Astfel, el susține că fondurile pentru punerea în conservare a clădirii fostei Policlinici (117.000 lei) au fost incluse în bugetul de venituri și cheltuieli de precedentul consiliu. Despre proiectul privind centura municipiului Salonta, Foncea a menționat că acesta este un proiect viitor, nicidecum o realizare a actualei conduceri a CJ Bihor. El a ținut să precizeze că și colaborarea cu elevetienii din St. Gallen a fost realizată de vechiul consiliu, preluarea terenului de la comuna Câmpani fiind o simplă formalitate. În privința dotării cu GPS a autobuzelor care circulă în județ, liberalul susține că acest proiect este „o inepție”, Curtea de Conturi urmând să impute CJ Bihor aceste dispozitive. Dacian Foncea a mai declarat că proiectul privind bazinele de înot este o idee bună, atâta doar că încă se caută finanțare pentru realizarea lor. Liberalul s-a referit și la strategia pe sănătate promovată de Pasztor Sandor. El susține că s-a renunțat la drumul Șuștiu-Moneasa nu din grijă pentru sănătatea bihorenilor ci pentru că nu există eligibilitatea pentru proiecte mari de infrastructură.

■ Ioana MATEAȘ